

ಇರಲಿ, ಹೊಸ ಮನೆಯಲ್ಲೊಂದು ಗಂಗಮ್ಮನ ಕೋಣೆ

ಅಡುಗೆಗೆ, ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ, ಪೂಜೆಗೆ, ಶೌಚಕ್ಕೆ - ಹೀಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾವು, ಈ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನೀರಿಗಾಗಿ ಕೋಣೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. 'ಗಂಗಮ್ಮನ ಕೋಣೆ' ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರ ನೀರಗಾಥೆಯ ನಿರೂಪಣೆಯ ಈ ರೋಚಕ ಕಥನ, 'ಟಾಂಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯ ಅದ್ಭುತ ಲೋಕವನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಸವರಾಜ್ ತಮ್ಮ ಹಾಲಿನ ಕೆಳಗಡೆಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಟಾಂಕಾದ ಬಾಗಿಲು ಓದಿ ಮೇಜಿನ ಬುಡದಲ್ಲೇ ಇದೆ

ಹೊಸ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಮಗನಿಗೊಂದು ಕೋಣೆ, ಮಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು... ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಮಾಮೂಲಿ. ಗಂಗಮ್ಮನಿಗೂ ಒಂದು ಕೋಣೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? 'ಇದು ಯಾವ ಗಂಗಮ್ಮ' ಎಂದು ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಈಕೆ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗೂ ಬೇಕು, ಗಂಟಲು ಆರಿದಾಗ ಬೇಕು, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬೇಕು. 'ನೀರು ಜೀವಜಲ', 'ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಿಲ್ಲ' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದೇ ನೀರಿಗೆ ವಾಸಕ್ಕೊಂದು ಕೋಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಮತ್ತೆ ಚಿಂತೆ ಯಾತಕೋ ಮನುಷ್ಯಾ? ಮನೆ ಕಟ್ಟುವಾಗಲೇ 'ನೀರ ನೆಲಮಾಳಿಗೆ' ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಸ್ಥಾನಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಲಸಂರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ - 'ಪಾರಂಜವ್'. ಅಲ್ಲಿ ಈ ನೀರ ತಿಜೋರಿಗಳನ್ನು 'ಟಾಂಕಾ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಟಾಂಕ್ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮಳೆಯೇ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕಿಡೀ ಕುಡಿಯಲು, ಅಡುಗೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಂಗ್ರಹ ಇಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಗುಜರಾತ್, ರಾಜಸ್ಥಾನಗಳ ಮೂಲ
ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಿನವರೆಗೆ ಟಾಂಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅದರ ಹುಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಗಳಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ನೀರ ಸಂಕಟ ಹೆಚ್ಚುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈಗ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲೂ 'ಗಂಗಮ್ಮನ ಕೋಣೆಗಳ' ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ, ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಎರಡು ಡಜನ್ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಟಾಂಕಾಗಳು ಮನೆ ಕಟ್ಟುವಾಗಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. 'ಹಿಂದೆ ನೀರಿಲ್ಲದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ನಾವು ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ದಿನವಷ್ಟೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕಾದರೂ ಸರಿ, ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವಾಗ ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಛಲ ಆಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ನೀರ ಕೊರತೆಯಿಂದ ನಾವು ಪಟ್ಟಿ ಪಾಡು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ' ಎಂದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸುಲೋಚನಾ ಬಸವರಾಜ್ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೂ ಅವರ ಕನಸು ನನಸಾದದ್ದು 2003ರಲ್ಲಿ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಚಾವಣಿಯ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರೂ ಹೊರಹೋಗಕೂಡದು ಎಂದು

■ ಶ್ರೀ ಪಡೆ

ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇವರ 30X40 ಸೈಟಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಹಾಲ್‌ನ ಕೆಳಗಡೆ, 60 ಸಾವಿರ ಲೀಟರಿನ ಟಾಂಕಾ ಸೇರಿಸಿಯೇ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಸುಲೋಚನಾರ ಹುಟ್ಟೂರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆನಂದಪುರಂ. ಅವರು ಬಾವಿಯಿಂದ ಸೇದಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನೀರು ಬಳಸುತ್ತಾ ಬೆಳೆದವರು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಅವರಿಗೆ ನೀರಿನ ಬವಣೆ-ಬೆಲೆ ಎರಡನ್ನೂ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐವರು. ಗಂಡ ಬಸವರಾಜ್, ಮಗ ಅನೂಪ್, ಸೊಸೆ ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗ. ಈಗಲೂ ಇವರು ಬಹು ಎಚ್ಚರದಿಂದಲೇ ನೀರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಏಳುನೂರ ಐವತ್ತು ಲೀಟರಿನ ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಟಾಂಕಿ ಒಮ್ಮೆ ತುಂಬಿದರೆ ಒಂದೂವರೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಲೆಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ತಲಾ ನೂರು ಲೀಟರ್!

ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ನೀರ ನೆಮ್ಮದಿ

ಸುಲೋಚನಾರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವರ್ಷದ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳೂ ಮಳೆನೀರ ಭಾಗ್ಯವಿದೆ. ಕುಡಿಯಲು, ಅಡುಗೆಗೆ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು,